

מאמר

ובראשי חדשיכם – ה'תשל"ו

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לראש חודש אייר, ה'תשע"ו

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושש לבריאה (ופרצת)

שנת הקהל

מאה וחמישים שנה להסתלקות הילולא של אדמו"ר ה"צמח צדק"

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

הת' מנחם מענדל שיחי

לרגל הכנסו לעול המצוות

בדר"ח אייר, ה'תשע"ו

שנת הקהל את העם

יה"ר מהשי"ת שיגדל להיות חסיד ירא-שמים ולמדן

ולזכות אחיותיו ואחיו שיחי

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' שלום דובער וזוגתו מרת אסתר שיחי ליינ

ולזכות זקניהם שיחי

ובטח למותר להעירו, על מה שמובא בכמה וכמה ספרים הקי, שבכדי לקבל ברכות השם יתברך, צריך יהודי לעשות כלים רחבים, שהם עניני תורה ומצות,

ולכן הנני בזה להציע לו, שיקבל על עצמו (באם אין נוהג בזה עד עתה) לומר בכל יום אחר תפלת שחרית, שיעור תהלים — כפי שנחלק התהלים לימי החדש — וגם ללמוד בכל יום פרשה חומש עם פירוש רש"י מהסדרה של השבוע (ביום א' מהתחלת הסדרה עד שני, ביום שני עד שלישי וכו') וגם יעיין בכל יום לכל הפחות רגעים אחדים בספרי חסידות.

ועוד ענין עליו לעשות, שלא פחות ערכו מהני"ל, להשתמש בהשפעתו על בתו ועל ידה על בעלה חתנו שיחיו, שבביתם יתוספו עניני נר מצוה ותורה אור, ולמותר לבאר גודל הנחיצות בזה ואשר נוגע לבריאות הורים שיהיו בתי ילידיהם אידישע הייזער, ואם גם טובים המה הרי אין הגבלה לטוב ויוכלו להיות טוב עוד יותר, וכאשר הורים מדברים בענינים אלו עם בניהם ובנותיהם פעם ושתים ויותר ובנחת, הנה סוף סוף פועלים לטובה, והשי"ת יעזרהו שיוכל לבשר טובות בכל הני"ל.

מצורף פה שיחה מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע מתורגמת באנגלית, שדיבר לפני נשים, שאפשר יוכל להשתמש בזה בדבורו עם בתו תחי'.
בברכה לרפי קרובה.

ב

נר מצוה ותורה אור: משלי ו, כג.
שיחה מכ"ק מו"ח אדמו"ר . . שדיבר לפני נשים: כנראה הכוונה לשיחה שנאמרה בעת ביקורו בעיר ריגא, י"ב-כ' אדר תרצ"ד. נדפסה — באידיש — בלקו"ד ח"ג בסופו (תקעא, א ואילך).
לרפ': = לרפואה.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ראש חודש אייר הבעל"ט — הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה ובראשי חדשיכם גו' שנאמר בהתוועדות ליל א' דר"ח אייר ה'תשל"ו (לפני ארבעים שנה), הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנוכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

כ"ח ניסן, ה'תשע"ו (רפ"צת),

שנת הקהל

מאה וחמשים שנה להסתלקות הילולא של אדמו"ר ה"צמח צדק"

ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2016 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5776 • 2016

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

הוספה

בי"ה, ב' שבט תשי"ב
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נוי"נ וכו' מוה"ר ... שי

שלום וברכה!

עיי הרה"ג הרה"ח הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצי"צ וכו' מוה"ר ... שי,
קבלתי הפדיון נפש בעד זוגתו מרת ... תחי', וכשאהי על הציון הקי של כ"ק
מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבגי"מ זי"ע, אקראהו לעורר ר"ר עלי להטבת מצב
בריאותה, ואקוה אשר יוכל לברשני טובות בזה, וצריך לבדוק בהקדם עוד הפעם
את המוזוות באותן החדרים אשר נמצאת שם זוגתו תחי', וכן שתפריש – היא
בעצמה אם ביכולתה היא או מי שהוא בעדה – לצדקה בעד קופת רבי מאיר
בעל הנס (רמבעה"ן) בכל עש"ק וערב יו"ט קודם הדלקת נרות, איזה סכום
לצדקה הנ"ל,

וצריך הי להשתדל **ביותר** אשר בנו שי יניח בכל יום תפילין, לכל הפחות
איזה רגעים, ולהסביר לו שזה נוגע לבריאות אמו תחי', ואין להבהל מזה אשר
מי יודע אם יפעול אצלו גם אם ידבר עמדו, רק ידבר עמדו פעם ושתים ושלוש
וסוכ"ס יפעול אצלו, ולעת עתה לא ידבר עמדו אלא ע"ד לבישת תפילין ולומר
הפסוק שמע ישראל וגו' וברוך שם וכו'.

המחכה לבשו"ט בהנ"ל וחותרם בברכה לאריכות ימים ושנים טובות
כפשוטו וכמשמעו ג"כ.

בי"ה, ז' שבט תשי"ב
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נוי"נ וכו' מוה"ר ... שי

שלום וברכה!

עיי חתנו מר ... שי מסרו לי שאינו מרגיש את עצמו כל כך בטוב
בבריאותו, ולכשאהי על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבגי"מ
זי"ע אזכירו לרפואה קרובה,

תוכן המאמר

ראשי חדשיכם, ראשי תרין – יוסף ויעקב, ובעבודה – אתכפיא
ואתהפכא. ושייך במיוחד לחדשים ניסן ואייר, חודש הראשון וחודש השני
– כי חודש הראשון (יצי"מ) ענינו אתכפיא, וחודש השני ענינו לבוא לבחי'
אתהפכא (ס"א"ב).

ואף שגדלה מעלת חודש ניסן, שהוא הראשון לחדשי השנה, ובו נגלה
עליהם ממ"ה הקב"ה בכבודו ובעצמו – הרי זה מצד הגילוי מלמעלה
למטה, אבל לאח"ז צ"ל עבודת האדם מלמטה למעלה, תחילה בבחי'
אתכפיא – יצי"מ, ואח"כ בבחי' אתהפכא – ע"י שלימות העבודה דספה"ע
(ס"ג"ד).

אמנם, הנתינת כח לעבודה מלמטה מלמעלה היא מהגילוי שמלמעלה
למטה, ולכן, גם התחלת העבודה דאתכפיא יכולה וצריכה להיות באופן של
דילוג וקפיצה (שלמעלה לא רק מעמידה, אלא אפילו מהליכה) – בדוגמת
הגילוי מלמעלה, שנמשך מבחי' בכבודו ובעצמו עד לבחי' המלכות, שלכן,
אתם עשו כל עבודותיו דרך דילוג וקפיצה (מס"נ; תשובה), שנמשך גם בענין
היראה (מלכות), ועד למעשה בפועל (ס"ה"ז).

וענין זה מתחיל בר"ח ניסן, ראשון הוא לכם – שבחי' ראשון, כתר,
שאינן ראשית לראשיתו, נמשך בראשי חדשים (שיש ראשית לראשיתו), ועל
ידם בכל ימי החודש (ס"ז).

בס"ד. אור לועש"ק פ' קדושים, ליל א' דר"ח אייר, ה'תשל"ו

(הנחה בלתי מוגה)

ובראשי חדשיכם תקריבו עולה להוי' פרים בני בקר שנים וגו'.¹ וידוע הדיוק בזהר² במ"ש ובראשי (לשון רבים), וכי כמה ראשין אינון לסיהרא. ומתרץ בזהר, אלא ראשי תריץ (כי מיעוט רבים שנים³) בכל ירחא וירחא, ואינון יעקב ויוסף וכו'.

והענין בזה, כמבואר בארוכה באור התורה להצ"צ על הכתוב⁴, שחודש (בלשון הקבלה) קאי על ספירת המלכות, כמ"ש⁵ חודש אשתו, וראש חודש ענינו יחוד שמשא וסיהרא, ויש בזה ב' אופנים, עיקר היחוד כפי שהוא מצד יוסף, מדת היסוד, ולמעלה יותר, כפי שהוא מצד יעקב, מדת התפארת. וזהו ענין ראשי חדשיכם, ראשי תריץ, שהם ב' האופנים ביחוד שמשא וסיהרא, מצד יוסף, או גם מצד יעקב. ומבאר שם בארוכה ענינם בעבודת הוי', עבודת האדם [שהרי ישראל מוניץ ללבנה⁶, שנקראת המאור הקטן⁷, וכן יעקב הוא הקטן⁸, וגם הם עתידים להתחדש כמותה⁹, ומזה מובן, שגם ב' אופני יחוד שמשא וסיהרא ישנם בעבודת בני¹⁰], שהם שני אופני העבודה הכלליים דאתכפיא ואתהפכא, שתחילה צ"ל הענין דאתכפיא, ואח"כ מגיעים גם לאתהפכא, שזוהי דרגא נעלית יותר, ועד שהחילוק ביניהם הוא בדוגמת החילוק הכללי שבין העבודה שבזמן הגלות לעבודה שבגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יקויים היעוד את רוח הטומאה אעביר מן הארץ¹⁰, ויוכלו להעלות גם מגקה"ט לגמרי (אתהפכא), כמבואר בארוכה בתניא¹¹ (אלא שאעפ"כ יש גם מעלה באתכפיא לגבי אתהפכא, כמבואר בארוכה בכ"מ¹²

ליל אדר"ח אייר, ה'תשל"ו

(י) **וע"י** העבודה בכל ענינים אלו (שהיא באופן של דילוג וקפיצה) בימי הגלות האחרונים, ממהרים וממשיכים למטה עד לעולם התחתון שאין תחתון למטה ממנו את הענין דמשכני וגו' כפי שיהי' לעתיד לבוא, כפירוש השני שבמדרש⁹³ קול דודי הנה זה בא (לשון עתיד) זה מלך המשיח, באופן נעלה יותר מכמו שהי' ביצי"מ, כמ"ש⁹⁴ כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, נפלאות אפילו בערך לימי צאתך מארץ מצרים⁹⁵, שאז יהי' הענין דהביאני המלך חדרי (לאחרי משכני אחרין נרוצה) ע"י לימוד תורתו של משיח. וכן תהי' לנו בקרוב ממש, כשיקויים היעוד ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו⁹⁶. ואז יקויים גם מ"ש בפרשתנו⁹⁶ קדושים תהיו כי קדוש אני, שישראל מתקדשים בקדושתו של הקב"ה⁹⁷, ועד שישראל ואורייתא וקוב"ה כולא חד⁹⁸. וזה ממשיך שישראל עושים תשובה ומיד הם נגאלין⁹⁹, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

96 ריש פרשתנו (יט, ב).
97 ראה תנחומא (באבער) ריש פרשתנו (הובא באו"ת ריש פרשתנו).
98 ראה זח"ג עג, א.
99 רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

93 שהש"ר פ"ב, ח (ב).
94 מיכה ז, טו.
95 ראה זהר ח"א רסא, ב. פרי עץ חיים שער חג המצות פ"ו. אוה"ת נ"ך עה"פ (ח"א ע' תפז).

1 (1 פינחס כח, יא).
2 (2 ח"ג רמח, א (ברע"מ)).
3 (3 ראה לקו"ש חכ"א ע' 111 הערה 21).
4 (4 אוה"ת פינחס ע' א'קסא ואילך. וראה גם ריש וסוף ד"ה ובראשי חדשיכם תער"ב (המשך תער"ב ח"א ע' נד. שם ע' סא).
5 (5 דברי הימים"א ח, ט.
6 (6 סוכה כט, א ובחדא"ג שם. ב"ר פ"ו, ג. וראה אוה"ת בראשית ד, סע"ב ואילך.
7 (7 בראשית א, טז.
8 (8 ע"פ עמוס ז, ה. וראה חולין ס, ב.
9 (9 נוסח קידוש לבנה (מסנהדרין מב, א).
10 (10 זכרי' יג, ב.
11 (11 פ"ז. פל"ז.
12 (12 ראה תו"א ויקהל קיד, ג ואילך. לקו"ת במדבר (דלקמן ס"ב). אוה"ת דרושים לפסח ע' תנח ואילך. ועוד.

אלא עוד זאת, שתרוממנה קרנות צדיק, וכפירוש רז"ל על הכתוב (שהובא בפרש"י) שקאי על ישראל (כל אחד מישראל וכל בני), שהם שבחו של הקב"ה, צדיקו של עולם. ועד שנמשך בגלוי בפועל הענין דתרוממנה קרנות צדיק בנוגע לקרן של מלך המשיח, כמ"ש⁸⁵ וירם קרן משיחו (כדאיתא במדרש תהלים עה"פ). וענין זה נעשה ע"י מעשינו ועבודתינו במשך זמן הגלות באופן שבשעה שעוסקים בתומ"צ אין להם שייכות והם למעלה (תרוממנה) מהעולם, כמבואר בתניא⁸⁶ שעסק התומ"צ והתפלה הו"ע של מס"נ (דילוג וקפיצה) כמו בצאתה מן הגוף שאינה מהרהרת בצרכי הגוף כו', ובאופן כזה עוסקים בתומ"צ כפי שניתנו למטה דוקא, שהרי התורה לא בשמים היא⁸⁷, אלא דוקא כפי שלמצרים ירדתם ויצה"ר יש ביניכם (כמבואר בסוגיא דמ"ת⁸⁸), ועאכו"כ ענין המצוות שהם דוקא בדברים גשמיים, צמר גשמי לציצית וקלף גשמי לתפילין, ועי"ז פועלים הענין דתרוממנה קרנות צדיק, וירם קרן משיחו.

ט) וזהו ובראשי חדשיכם, ראשי תרין בכל ירחא וירחא, שזהו עיקר הנתנית כח וההתחלה על כללות העבודה, בדוגמת הראש שנותן כח בכל האברים ונמצא בהם כפי שהם במקומם. וענין זה מתחיל מר"ח ניסן, שראשון הוא לכם לחדשי השנה, שממנו נמשך בכל ראשי חדשים, החל מר"ח אייר, שהוא בסיומו של חודש ניסן (שנעוץ סופן בתחלתו ותחלתן בסופן) — יום שלושים של חודש ניסן, שהוא יום ראשון דר"ח אייר. וזוהי הנתנית כח על כללות עבודת האדם, שכללותה הו"ע ספירת העומר⁸⁴, שמורה על בירור נפש הבהמית שמאכלה מאכל שעורים, שזהו"ע העומר שהוא משעורים, באופן של אתכפיא, ועד שתתהפך להיות כמו נפש האלקית באופן דרוח האדם העולה היא למעלה⁸⁸. ואז מתקיים כללות הענין דמשכני אחרין נרוצה הביאני המלך חדריו⁸⁹, דמשכני קאי על יצי"מ⁹⁰, שהיתה באופן של דילוג וקפיצה, כמ"ש⁹¹ קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות, ועי"ז אחרין נרוצה, לשון רבים, הן נה"א והן נה"ב⁹², ועד שהביאני המלך חדריו, שזהו"ע דמתן תורה.

(85) שמואל"א ב, י.
 (86) פמ"א (נח, סע"א).
 (87) נצבים ל, יב. כ"מ נט, ב. רמב"ם הל' יסוה"ת רפ"ט.
 (88) קהלת ג, כא.
 (89) שה"ש א, ד.
 (90) ראה אוה"ת שה"ש ח"א ע' נט. ועוד.
 (91) שה"ש ב, ח. שהש"ר ופרש"י עה"פ.
 (92) ראה לקו"ת ויקרא ב, סע"ג. שם, סע"ד. אוה"ת שם ע' סד ואילך. ועוד.

שיש מעלה בזה על זה כו'). והנתנית כח על ב' אופני העבודה דאתכפיא ואתהפכא היא מב' אופני היחוד דראשי חדשיכם. וע"פ הידוע בדיוק הלשון ראש חודש, שזהו בדוגמת הראש שכולל את כל האברים, וגם כפי שהאברים נמצאים כל אחד במקומו יש בהם הנהגת רצון וענין הראש (כפי שמבאר רבינו הזקן בלקו"ת¹³, ובארוכה יותר בעט"ר¹⁴), מובן, שמראשי חדשיכם נמשכת בכל ימות החודש הנתנית כח לב' אופני העבודה דאתכפיא ואתהפכא.

ב) וענין זה יש לו שייכות מיוחדת לחודש ניסן וחודש אייר¹⁵ [ולכן שייך במיוחד ליום א' דר"ח אייר, שהוא גם יום השלושים (חותם וסיום) דחודש ניסן, וכיון שנעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן¹⁶, הרי זה קשור גם עם ר"ח ניסן], כמבואר בלקו"ת¹⁷ על הפסוק¹⁸ במדבר סיני באוהל מועד באחד לחודש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים, שבחי' חודש ובחי' שנה הכל א' (כמ"ש בזהר¹⁹ שכולא חד), וצ"ל בבחי' שנית מיצי"מ, והיינו שיצי"מ בחודש הראשון היא בחי' ומדריגת אתכפיא, ואח"כ החודש השני (שנקרא חודש זיו²⁰, דנהיר לבחי' ראשונה) ענינו לבוא לבחי' אתהפכא. וזהו גם כללות שני הענינים דבמדבר סיני ואוהל מועד, כי, בפירוש (במדבר) סיני איתא בגמרא בסוגיא דמ"ת²¹ שהוא ע"ש שירדה שנאה לאומות העולם (ולכן נקרא גם בשם חורב כו'²²), שזהו כללות הענין דסור מרע²³, אתכפיא, ואוהל מועד מורה שישנו כבר גם הענין דאתהפכא, שכללותו הו"ע דעשה טוב²³, כי, אוהל מועד הוא ע"ש ונועדתי לך שם²⁴, שנועדתי הוא כמו ונודעת²⁵, מלשון והאדם ידע²⁶, שהו"ע ההתקשרות והיחוד כו', ועד לענין היחוד בתכלית השלימות כפי שהוא בקודש הקדשים, ויתירה מזה, מעל הכפורת²⁴. ומזה מובן מעלת חודש אייר, שענינו אתהפכא, על חודש ניסן, שענינו אתכפיא (אלא שאעפ"כ יש גם מעלה בחודש ניסן על חודש אייר, כנ"ל בנוגע לאתכפיא ואתהפכא שיש בזה מה שאין בזה).

(13) דרושים לר"ה נח, סע"א.
 (14) שער ר"ה ספ"ב.
 (15) ראה גם אוה"ת בהעלותך ע' שסו ואילך. ד"ה דבר אל כל עדת בני' תשכ"א.
 (16) ד"ה להבין ענין פסח שני תשל"ח (תו"מ סה"מ אייר ע' רנו ואילך. ע' רסד ואילך).
 (17) וש"נ.
 (18) במדבר א, א.
 (19) ח"ג ק"ז, ב — הובא בלקו"ת שם.
 (20) ר"ה יא, א.
 (21) שבת פט, סע"א.
 (22) ראה שם ריש ע"ב.
 (23) תהלים לד, טו. לו, כו.
 (24) תרומה כה, כב.
 (25) לקו"ת במדבר שם.
 (26) בראשית ד, א. וראה תניא ספ"ג.
 (16) ספר יצירה פ"א מ"ז.
 (17) במדבר ג, א.

ג) אך לכאורה דרוש בזה ביאור גדול. דהנה, ידוע שבחג הפסח (חג המצות, זמן חרותנו) — שזהו ענינו של חודש ניסן, שבו קיימא סיהרא דחודש ניסן באשלמותא²⁷ — נגלה עליהם מלך מלכי המלכים בכבודו ובעצמו וגאלם²⁸, ועד כפי שמבאר כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע²⁹, שבכבודו הוא מלכות דא"ס שלפני הצמצום, ובעצמו הוא תפארת דא"ס שלפני הצמצום, ובכבודו ובעצמו היינו כפי שהוא בהתאחדות בשניהם וי"ל בדא"פ שזהו בדוגמת יחוד שמשא וסיהרא כפי שנמשך לאחר הצמצום, ועד לעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו³⁰. ויתירה מזה, שאפילו לפני חג הפסח, הנה כבר בר"ח ניסן ישנו הענין דהחודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה³¹ (כולל גם חודש אייר), ועד לפירוש השל"ה³² שהחודש קאי גם על כל החודש, שכל ימי החודש הם בדוגמת ראשי חדשים של כל השנה כולה. ואילו חודש אייר, הרי אז רק התחילה העבודה של ספירת העומר, שהיא ממחרת השבת³³, דהיינו ממחרת הפסח³⁴, לאחרי הגילוי שנגלה עליהם ממ"ה הקב"ה בכבודו ובעצמו כו'. וא"כ, איך נאמר כאן שבחודש ניסן יש רק הדרגא דאתכפיא (במדבר סיני, סור מרע), ולאח"ז בא חודש אייר, שאז ישנה גם הדרגא דאתהפכא (אוהל מועד, עשה טוב).

ד) וידוע הביאור בזה³⁵, שזהו מצד החילוק בין הענינים כפי שהם מלמעלה למטה לענינים כפי שהם מלמטה למעלה. דהנה, מצד מלמעלה למטה, הי' בפסח הגילוי הכי נפלא (נגלה עליהם כו' בכבודו ובעצמו) שאין גילוי כמוהו נמצא, ועד שאומרים מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות, היינו, שבכל ימות השנה אין לילה כמו הלילה הזה שהי' בימי צאתך מארץ מצרים, ליל יצי"מ [לאחרי ההתחלה דהחודש הזה לכם, כפי שממשיך לאח"ז³⁶ ויקחו להם גו' שה גו' ושחטו

(27) ראה זהר ח"א קנ, רע"א. ח"ב רטו, א. ח"ג מ, ב. ועוד. וראה שמו"ר פט"ו, כו.
 (28) הגדה של פסח פיסקא "מצה זו" ופיסקא "ויוציאנו".
 (29) סה"מ אעת"ר ע' עה (ושם: דכבודו הוא בחי' מלי' דא"ס .. בעצמו היינו בחי' עצמות א"ס). ועד"ז בסה"מ תער"ב-תרע"ו ע' סז. המשך תער"ב ח"ב ס"ע תתקכד. וראה גם ד"ה ובראשי חדשיכם תשל"ה. ד"ה קול דודי דש"פ מצורע וי"א ניסן שנה זו (תשל"ו).
 (30) ראה גם ד"ה ובראשי חדשיכם הנ"ל.
 (31) בא יב, ב.
 (32) מסכת פסחים קמ, ב. חלק תושב"כ ס"פ בא (שיג, ב).
 (33) אמור כג, טו.
 (34) ראה מנחות סה, ב ואילך. תו"כ אמור עה"פ.
 (35) בהבא לקמן — ראה ד"ה דבר אל כל עדת בני שבעה עה"פ.
 (36) בא יב, ג.

ראשית לראשיתו, כי החכמה⁷⁸ מאין תמצא⁷⁹, משא"כ בחינת הכתר, שעז"נ⁸⁰ ישת חשך סתרו, אין ראשית לראשיתו. וזהו החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון גו', שבראש חדשים (ר"ח ניסן, שמצד עצמו יש ראשית לראשיתו) יאיר ויתגלה בחי' אני ראשון (בחי' הכתר, שאין ראשית לראשיתו). ועי"ז נעשה כללות ענין הגאולה באופן של קפיצה ודילוג (כפי שהי' בימי צאתך מארץ מצרים), והדילוג הוא בבחי' המלכות, שזהו ענין ר"ח, חידוש הלבנה. ועד"ז בעבודת האדם, שהדילוג וקפיצה דמס"נ נמשך במעשה בפועל, ונמשך גם בעבודה דאתכפיא, ואח"כ עולה מחיל אל חיל⁸¹, עד שמגיע לעבודה דאתהפכא, שאז עובר מבחי' מדבר סיני לבחי' אוהל מועד, ועד שנעשה ונועדתי לך שם גו' מעל הכפורת, בתכלית שלימות היחוד (כנ"ל ס"ב).

וזוהו גם מ"ש ובראשי חדשיכם, ראשי תריין בכל ירחא וירחא, שהם ב' אופני העבודה דאתכפיא ואתהפכא שישנם בראשי החדשים של כל השנה, שהנתינת כח שיהיו באופן של דילוג וקפיצה נמשכת מר"ח ניסן, ראש חדשים, כפי שנמשך בו בחי' ראשון, זה הקב"ה (שבספירות הו"ע הכתר, כנ"ל), וממנו נמשך בכל ראשי החדשים, ומראשי החדשים לכל ימות החודש.

ח) ויש לקשר זה גם עם מ"ש⁸² אמרתי להוללים אל תהולו ולרשעים אל תרימו קרן אל תרימו למרום קרנכם, ומסיים⁸³, וכל קרני רשעים אגדע תרוממנה קרנות צדיק⁸⁴. והענין בזה, שבתחילה כשהעבודה היא באופן של אתכפיא בלבד, ועדיין אי אפשר לבטל מציאות הרשעים, שנמצאים במעמד ומצב שיש אצלם גם ענין הקרן, אזי אומרים רק אל תרימו גו', שלא תהי' ההתרוממות ביותר. אבל לאח"ז פועלים שלא זו בלבד שלא תהי' רוממות קרנם, אלא יתירה מזה, שמתבטל לגמרי (אגדע) הקרן דלעו"ז. ולאידך גיסא, הנה לא זו בלבד שישנו הענין דקרנות צדיק,

(78) איוב כח, יב.
 (79) וראה אוה"ת שם: "עד"ז ר"ח ניסן, צירוף הראשון מ"ב צירופי הוי', וכתוב הוי' בחכמה, נק' יש ראשית לראשיתו".
 (80) תהלים יח, יב. וראה לקו"ת שה"ש ד, ד ואילך. ביאורה"ז לאדמו"ר האמצעי רנה, ב.
 (81) תהלים פד, ח.
 (82) תהלים עה, ה"ו. — ולהעיר, שע"פ המנהג לומר בכל יום הקאפיטל תהלים המתאים לשנות חייו (ראה סה"מ י"א ניסן בתחלתו) — בי"א ניסן שנה זו (תשל"ו) הותחל אמירת מזמור זה.
 (83) תהלים שם, יא.
 (84) ראה גם מאמרי שנה זו — ד"ה קול דודי (די"א ניסן), ד"ה ונחה דאחש"פ, וד"ה נתת ליראיך דש"פ חו"ב, י"ב תמוז.

שתהי' תכלית השלימות יותר מענין ההליכה, שזהו הענין של דילוג וקפיצה, שהוא שלא בערך אפילו מענין ההליכה. וכמו בכללות העולמות, שאפילו עולם האצילות הוא באין ערוך לגבי עולמות הא"ס, שלכן יש צורך בפרסאות ומסכים ועד לענין הצמצום כו'. ובעבודת האדם הרי זה כללות החילוק שבין עבודת בעלי תשובה לגבי עבודת הצדיקים (כמשנ"ת בארוכה במאמרים שלפנ"ז⁶⁴), הן בנוגע לעבודה דאתכפיא והן בנוגע לעבודת דאתהפכא, שב' אופני עבודה אלו ישנם אצל צדיקים, ובשניהם ניתוסף העילוי דדילוג וקפיצה שע"י התשובה, שהיא באופן דאסורה מכאן להתקרב לשם⁷², הן בסור מרע והן בעשה טוב, והיינו, שענין התשובה פועל עילוי הן בעבודה דאתכפיא והן בעבודה דאתהפכא. ועי"ז פועלים שיומשך מבחי' בכבודו ובעצמו, ובאופן דפסח גו' על הפתח, כנ"ל בארוכה.

ז) **וענין** זה (שמחג הפסח נמשכת נתינת כח על כללות העבודה שתהי' באופן של דילוג וקפיצה) מובן גם ממ"ש החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה (כנ"ל ס"ג), שהפירוש הפשוט בזה, שבכל חדשי השנה (החל מראשי החדשים, ומהם נמשך בכל ימי החודש) נמשך (בכל חודש וחודש לפי ענינו ועבודתו) מר"ח ניסן, שבו נכלל יום ה'ט"ו (שבו קיימא סיהרא דחודש זה באשלמותא), שאז נגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה בכבודו ובעצמו — שזהו בחי' ראשון כפי שנמשך בר"ח ניסן, כדאיתא במדרש⁷³ שראשון הוא לכם קאי על הקב"ה שנקרא ראשון, יבוא הקב"ה שנקרא ראשון ויבנה בהמ"ק שנקרא ראשון (שנאמר⁷⁴ כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו) כו' בחודש הראשון⁷⁵, ומבואר בזה⁷⁶, שר"ח ניסן מצד עצמו הוא בחי' ראשון שהוא ראשית אבל יש ראשית לראשיתו (כמ"ש השל"ה⁷⁷), ועז"נ יבוא ראשון זה הקב"ה שאין ראשית לראשיתו, שזהו כללות החילוק שבין חכמה לכתר, שחכמה נקראת בשם ראשית, להיותה הראשית דכחות פנימיים, ראשית לעשר ספירות, ועד לראשית סדר ההשתלשלות, אבל יש

72) לשון פרש"י שמות ג, ג. וראה לקו"ד ח"א קלח, ב ואילך. ספר השיחות תש"ב ע' 47 ואילך.
73) שמו"ר פט"ו, א.
74) ירמ' יז, יב.
75) ולהעיר גם מפסחים ה, א: "בשכר
שלשה ראשון (שא' מהם הוא שביתת הרגל דפסח) זכו לשלשה ראשון .. לבנין בית המקדש כו'".
76) ראה אוה"ת בא ע' רעו. ח"ח ע'
ב'תק"ב.
77) שער האותיות נח, סע"ב.

אותו, ועד ואכלו את הבשר בלילה הזה³⁷], שנשתנה מכל הלילות של כל השנה כולה, אפילו מחודש ניסן, ועאכו"כ מחודש אייר שלאח"ז. אמנם, כיון שעלה ברצונו שתהי' עבודת האדם, הרי זה מתחיל מלמטה למעלה, דרגא אחר דרגא, תחילה באופן דאתכפיא, ולאח"ז באופן דאתהפכא, והיינו, שכדי לבוא לעבודה דאתהפכא הרי זה דוקא לאחרי הקדמת העבודה דאתכפיא [וכמבואר בתניא³⁸ בנוגע לגילויים דלעת"ל, שאז יקיים היעוד את רוח הטומאה אעביר מן הארץ¹⁰, ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר³⁹, שכל זה תלוי במעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות, שזהו הענין דאתכפיא, כידוע בדיוק הלשון מעשינו שהוא מלשון מעשינ⁴⁰ על הצדקה⁴¹ שהר"ע הכפי']. ולכן, לאחרי הגילוי הכי נפלא דבכבודו ובעצמו שהי' בליל יצי"מ, הנה ממחרת השבת, התחילה עבודתם מלמטה למעלה, תחילה באופן של אתכפיא, שזהו אופן העבודה שהי' ביצי"מ, כמבואר בתניא⁴² מ"ש ביצי"מ כי ברח העם⁴³, שענין זה לא הי' מצד פרעה (שהי' מוכרח לשלחם, ולא הוצרכו לברוח), אלא מצד עבודתם, מפני שהרע שבנפשם הי' עדיין בתקפו כו', והיינו, שהיו עדיין בתחילת העבודה, שאז צ"ל לכל לראש הענין דסור מרע, לברוח מהמקום הבלתי מתאים ובלתי רצוי וכו'. ואז מתחיל הענין דספה"ע, שזהו כללות עבודת האדם⁴⁴, שלוקחים עומר שעורים, מאכל בהמה⁴⁵, וע"י העבודה דספה"ע, שבעה שבועות תספר לך⁴⁶, באופן דשבע שבתות תמימות³³, אזי באים לחג השבועות שבו מביאים שתי הלחם מחטה⁴⁷, מאכל אדם, והיינו, שממאכל בהמה נעשה מאכל אדם, עד לתכלית השלימות דאדם — אדמה לעליון⁴⁸ (ככל הפירושים שבזה שנתבארו בכ"מ⁴⁹). ומזה מובן, שהעבודה דאתהפכא היא העבודה השני' (לאחרי העבודה הראשונה דאתכפיא) ששייכת לחודש השני, והיינו, שבבוא חודש חדש, שיש בו צירוף חדש, אזי נעשה גם חידוש (חודש מלשון חידוש⁵⁰) בענין העבודה, שמתחדשת העבודה להיות באופן של אתהפכא.

37) שם, ח.
38) רפ"ז.
39) ישע"י מ, ה.
40) בית יוסף לטור יו"ד סרמ"ח.
41) ראה סה"מ תרע"ח ע' קכא. תרצ"ט ע' 191. ועוד.
42) ספ"א (מ, ב).
43) בשלח יד, ה.
44) ראה לקו"ת ויקרא ג, א. אמור לה, ד.
במדבר יט, א ואילך. ד"ה להבין ענין פסח שני שבהערה 15. ועוד.
45) סוטה יד, א.
46) ראה טז, ט.
47) תשא לד, כב ובפרש"י.
48) של"ה ג, רע"א ואילך.
49) ראה ספר הערכים-חב"ד ערך אדם סעיף ח (ח"א ע' קמט ואילך). וש"נ.
50) ראה ראב"ע בא יב, ב.

ה) אך אעפ"כ, כיון שספה"ע היא ממחרת השבת, היינו, שתחילה (קודם ספה"ע, שכולל כללות העבודה החל מאתכפיא) הוצרך להיות ענין השבת, דקאי על חג הפסח, ורק לאח"ז (ממחרת השבת) מתחיל הענין דספה"ע, הרי מובן, שהענינים שנמשכו מלמעלה למטה (בפסח) נותנים כח בעבודה דספה"ע, שלכן באה בזמן שנקרא ממחרת השבת, מתאים לענינה, כיון שרק לאחרי שישנו ענין השבת, דקאי על חג הפסח וכל הענינים שבו, אזי יכולה להתחיל כללות העבודה כדבעי.

ומזה מובן, שאפילו ממחרת השבת, ביום הראשון דספה"ע, כשעומדים בהתחלת העבודה דאתכפיא, ישנה גם נתינת כח על העבודה דאתהפכא בתכלית השלימות, כפי שהיא מצד הענין דנגלה עליהם כו' בכבודו ובעצמו. וכיון שהנתינת כח היא כדי שתומשך בעבודה בפועל, הנה אפילו בעמדו באופן העבודה דאתכפיא, צ"ל בעבודתו גם הענין שהי' כשנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה בכבודו ובעצמו — דילוג וקפיצה, כמ"ש⁵¹ ופסח הוי', כפירוש רש"י ודלג, והדילוג הוא על הפתח⁵¹, דקאי על ספירת המלכות⁵², והיינו, שאף שהגילוי נמשך מבחי' בכבודו ובעצמו, דקאי על המדריות שלפני הצמצום (כנ"ל ס"ג), הרי זה נמשך ונתגלה בספירת המלכות. ובאופן כזה נעשית גם עבודת האדם — אתם עשו כל עבודותיו כו' דרך דילוג וקפיצה⁵³, שזהו ענין המס"נ (כמשנ"ת בארוכה במאמרים שלפנ"ז⁵⁴), ובאופן שהדילוג וקפיצה נמשך גם בענין היראה [שזהו ענינה של ספירת המלכות בעבודת האדם, כדאייתא בזהר⁵⁵ דא תרעא לעלאה, ועז"נ בזאת יבוא אהרן גו'⁵⁶, זה השער להוי'⁵⁷], שמצדה היא עיקר העבודה דאתכפיא. ועד שנמשך (בספירת המלכות כפי שהיא בעבודה כפשוטה) בענין המעשה בפועל (שהמעשה הוא העיקר⁵⁸) בעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו, ועד לענין של מעשה מלשון מעשין על הצדקה, שזוהי העבודה דאתכפיא, שגם היא נעשית באופן של דילוג וקפיצה.

(51) בא יב, כג. (52) ד"ה קול דודי בלקו"ת שה"ש טו, ב. (53) שבהערה 29. (54) מאמרי אדה"ז תקס"ט ע' נז. אוה"ת שה"ש ח"א ס"ע רסו. ד"ה הנ"ל דש"פ מצורע שבהערה 29. (55) אחרי טז, ג. (56) תהלים קיח, כ. (57) פרש"י שם, יא. (58) אבות פ"א מ"ז.

ו) **והענין** בזה, כמשנ"ל⁵⁹ בארוכה שדילוג וקפיצה הוא למעלה יותר אפילו מענין ההליכה, שגם הליכה אמיתית היא שלא בערך למעלה מעמידה. דהנה ידוע⁶⁰ שמלאכים נקראים עומדים, כמ"ש⁶¹ שרפים עומדים (ודוגמתו למטה עצי⁶² שטים עומדים)⁶³, והיינו, שאע"פ שעבודת המלאכים (עבודת מיכאל באהבה ועבודת גבריאל ביראה⁶⁴, ועד"ז בשאר המלאכים) היא עבודה נעלית ועבודה עצומה, ומידי יום ביומו — במלאכים התמידיים, ועד"ז במלאכים שהם רק לפי שעה (כידוע בענין יוצר משרתים ואשר משרתיו⁶⁵), שעבודתם היא בשלימות לפי מדרגתם כו', מ"מ, נקראים בשם עומדים, כי, ככל שיתעלו בעבודתם, לא יתעלו יותר מדרגא שיש איזה ערך ושייכות להתחלת העבודה, ולכן, באמיתית הענין הרי זה ענין של עמידה, והיינו, שנמצא עדיין באותו גדר ובאותה מעלה כו', שעם היותה עבודה באופן עצום, ומידי יום ביומו, הרי זה עדיין בגדר עמידה. אך בנוגע לנש"י נאמר⁶⁶ ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה, והיינו, שנפש השנית בישראל שהיא חלק אלקה ממעל ממש⁶⁷, ניתן לה הכח להיות בבחינת מהלכים (בין העומדים), היינו, שדוקא אצלה ישנו ענין ההליכה, הליכה אמיתית, שהיא באופן שבאין ערוך לעבודתו שלפנ"ז, ועד שיש צורך בביטול ה"חזיו" של עבודתו הקודמת, שזהו ענין הנהר דינור והעמוד⁶⁸, שהם שני אופני ביטול שצ"ל בשעה שעוברים מעבודה אחת לעבודה נעלית יותר באין ערוך, שנקראת בשם הליכה, ודוגמתו בכללות העולמות, המעבר מעולמות ב"ע, עלמא דפרודא⁶⁹ (שהרי בכל עולם יש כמה פרטים, ועדיין אין זה עולם האחדות), לעולם האצילות, עולם האחדות⁷⁰, דכיון שזהו"ע שבאין ערוך, יש צורך בענין ההליכה דוקא.

אמנם גם ענין ההליכה (שישנו אצל נש"י, שנקראים מהלכים) אינו מספיק עדיין, כי, הסיבה לכך שלמצרים ירדתם⁷¹, היא, כדי

(59) סד"ה קול דודי דש"פ מצורע וד"ה או"ח סנ"ט. (60) הנ"ל די"א ניסן הנ"ל. (61) זכרי' ג, ז. (62) ראה גם אוה"ת בהעלותך ע' תי ואלך, ובהנסמן שם. (63) ישע"י ו, ב. (64) תרומה כו, טו. (65) שמו"ר פכ"ה, ב. פל"ג, ד. פל"ה, ו. (66) ראה לקו"ת נשא כ, ג. (67) ראה לקו"ת במדבר י, א. יא, ב. (68) ראה עבודת הקודש ח"א פ"ב. (69) ובכ"מ. (70) ברכת יוצר. וראה איכ"ר פ"ג, ח. טור (61) או"ח סנ"ט. (62) זכרי' ג, ז. (63) תניא רפ"ב. (64) ראה זהר ח"א ריט, א. ח"ב ריא, ב. (65) המשך תרס"ו ע' כא. ד"ה להבין ענין תחיית המתים תשמ"ו (תו"מ סה"מ מלוקט ח"ג ע' רכד). ושי"נ. (66) ראה זהר ח"א קנה, א. לקו"ת שלח מח, ג. ובכ"מ. (67) ראה עבודת הקודש ח"א פ"ב. (68) שבת פח, סע"ב. (69) ברכת יוצר. וראה איכ"ר פ"ג, ח. טור